

2008-04-07

ST inom Postens svar på remiss avseende: Samgående mellan Posten AB och Post Danmark A/S, N2008/2850,SÄ

Samgåendets effekter på den samhällsomfattande posttjänsten

Enligt ST inom Postens uppfattning ger samgåendet bättre förutsättningar för båda företagen att på lång sikt upprätthålla det samhällsomfattande uppdraget med bibehållen lönsamhet. Båda företagen är, eller kommer att bli, utsatta för konkurrens där konkurrenterna endast är intresserade av de delar som är lönsamma. Det nya svensk/danska bolaget får genom sin storlek och starka ekonomi större möjligheter att svara mot konkurrensen genom omfördelning av resurser.

Svenska Posten har idag en stark konkurrent i form av norska CityMail. CityMail har idag en ansevärd del av den svenska postmarknaden och utökar ständigt sin verksamhet. Bakom CityMail står den norska posten och den norska staten, två mycket kapitalstarka aktörer. CityMail är endast intresserad av att etablera verksamhet i tätorter med tillräckligt stort invånarantal. De mer glesbefolkade områdena i Sverige lämnar man med varm hand till svenska Posten att sköta. Motsvarande konkurrensmöjlighet på den norska postmarknaden finns inte idag. Norska posten värnar hårt om sitt brevmonopol.

CityMail räknar nu med att etablera verksamhet även i Danmark och i första hand inom Köpenhamnsområdet. Vi kommer med all säkerhet att få se samma utveckling i Danmark som den vi sett i Sverige. När den europeiska postmarknaden är helt avreglerad kommer vi med all sannolikhet att mötas av konkurrens även från de stora internationella postföretagen, vilka också kommer att koncentrera sig på de lönsamma, tätbefolkade områdena.

Med det scenario vi kan se framför oss är den planerade fusionen mellan Posten AB och Post Danmark i det närmaste en förutsättning för att upprätthålla den samhällsomfattande posttjänsten på det sätt den är reglerad idag.

Samgåendets eventuella följder för regleringen på postområdet

Som vi ser det kommer samgåendet mellan Posten AB och Post Danmark inte att få några följder för regleringen på postområdet. I Sverige är postmarknaden avreglerad sedan 15 år tillbaka och i Danmark är avregleringen på gång. Det nya bolaget kommer inte att få en så dominerande ställning på marknaden att det äventyrar en fri och öppen konkurrens.

De stora internationella postföretagen kommer även i fortsättningen att vara betydligt större än det nya svensk/danska bolaget. Det svensk/danska bolaget har ungefär en tiondel i omsättning i jämfört med tyskarna. Ett nordiskt bolag skulle kanske nå upp till en femtedel av det tyska bolagets omsättning.

Slaget om postmarknaden är i full fart inför avregleringen. Avgörande konkurrensfördelar är storlek och gränsöverskridande lösningar, men också en stark position på hemmaplan. Totalt rör det sig om en marknad värd nästan 900 miljarder.

Deutsche Post World Net som är världens ledande post och logistikgrupp omsatte förra året mer än 590 miljarder och har ca 500.000 anställda. Nederländska TNT hade förra året en omsättning på 120 miljarder.

Gemensamt för dessa är att de har expanderat kraftigt utanför hemmamarknaden samtidigt som de satsar på att bygga ut logistikverksamheten. I spetsen går Deutsche Post som växer snabbast inom express och paketbolaget DHL. Vid nederländska TNT svarar utlandsaffären för en tredjedel av omsättningen inom brevddivisionen. Alla experter är eniga om att gränsöverskridande expansion är ett måste. Men samtidigt gäller det att trygga hemmamarknaden i god tid innan avregleringen av postmarknaden.

Brevmarknaden är fortfarande ryggraden i verksamheten för i stort sett alla aktörer. Inom brevmarknaden omsätts drygt 500 miljarder årligen inom EU. Deutsche Post är klar marknadsledare med en marknadsandel på 23 procent följt av franska La Poste med 20 procent, brittiska Royal Mail med 19 procent och nederländska TNT och Poste Italiane med vardera 7 procent. Det är inom brevmarknaden som de största förändringarna kommer att ske. Avregleringen kommer att innebära att marknaderna öppnas för många nya aktörer. Deutsche Post har redan tappat 9 procent av brevmarknaden och räknar med att förlora ytterligare 10 – 20 procent under de kommande åren.

För att de f.d. monopolbolagen i Europa ska överleva konkurrensen räcker det enligt de flesta experterna inte med att säga upp personal, stänga kontor och sänka kostnaderna. Avgörande är i stället att de vinner slaget om hög kvalitet, punktliga leveranser och smart teknologi.

Samgåendets effekter på konkurrenssituationen inom Postens olika delmarknader

För att inte bli uppköpta eller utkonkurrerade av de stora internationella postföretagen som t.ex. tyska posten (DHL) eller holländska posten (TNT), blir de små nationella postbolagen tvungna att söka sig till varandra. På det sättet kan man bättre stå emot "hotet" från de stora bolagen. Inom de närmaste åren kommer vi sannolikt att få se fler affärer på den europeiska postmarknaden, liknande den som Sverige och Danmark nu är på väg att fullfölja.

Just nu är inte förutsättningarna de bästa för att utveckla samarbetet med våra övriga nordiska grannländer, vilket är att beklaga. Det finländska postföretaget, som numera heter Itella, satsar hårt på expansion i Norden och Baltikum och är därmed en konkurrent till det Svensk/danska bolaget. Detsamma gäller Norge som genom sina dotterbolag CityMail och Box sändigt bygger ut sin verksamhet. Frågan är om den nordiska (inkl. den baltiska) markanden är tillräckligt stor för att bära så många postföretag på sikt.

I en framtid kanske vi får se ett nordiskt postföretag. Vi har ju sett den utvecklingen i andra branscher t.ex. banker (Nordea) och flygbolag (SAS), järnvägsföretag och försäkringsbolag utökar sitt samarbete o.s.v. Tanken är intressant, även om det finns skillnader i nationellt synsätt och lagstiftning, är det mycket som förenar de nordiska länderna med varandra och det skulle avsevärt öka förutsättningarna för att klara den allt hårdare konkurrensen från centraleuropa.

Kjell Strömbäck
ST inom Posten